

Landbrugscentret, Statens Forsøgsstation, Tylstrup, 9380 Vestbjerg

Sandflugtsdæmpning i kartofler

Aage Bach

Ved en let bearbejdning af rugmarken forud for lægning af kartofler er det muligt at bevare så stor en bestand af rug, at det skønnes at kunne modvirke sandflugt. Den tørre, visne rug, der står tilbage efter nedsprøjtningen, er ikke til gene senere i vækstperioden eller ved optagning. Der er ikke nedgang i udbytte efter såning af rug og ingen ændring af kartoflernes kvalitet. Dette er resultatet af forsøg med såning af rug i begyndelsen af oktober forud for avl af kartofler.

Indledning

På let sandjord, og særlig den finkornede sandjord, vil der med mellemrum forekomme ret betydelige skader på afgrøderne som følge af sandflugt. En sådan sandflugtfare er væsentlig større i en kartoffelmark end f.eks. i korn. Dette skyldes, at det først er helt hen i første del af juni måned, at kartoffelplanterne er så langt i udviklingen, at de kan beskytte mod sandflugt. Dels foretages lægningen relativt sent, og dels er der en lang periode, 4-6 uger, fra lægning til fremspiring.

I denne periode er det ofte gået sådan, at jorden er blæst af kammene, således at kartoflerne, når deres jorddække var fjernet, fik de første spirer ødelagt af sandfugning eller nattefrost.

De i det følgende refererede forsøg tager sigte på at belyse fordele og ulemper ved som sandflugtdæmpende middel at så vinterrug om efteråret forud for avl af kartofler.

Forsøgsplan

1. Uden rug
2. Rug nedsprøjtet inden kartoflernes fremspiring (4 l Grammoxone)
3. Rug nedsprøjtet ved 50 pct. fremspiring (4 l Grammoxone)

Forsøgenes gennemførelse

Forsøgene blev gennemført på let sandjord med sorten Dianella, 4 forsøg ved Tylstrup (1977-80) og 2 forsøg ved Lundgård (1979-80).

Rugen blev sået i første uge af oktober med almindelig kornrækkeafstand, 80 kg pr. ha. Umiddelbart før forårsbearbejdning tilførtes NPK-gødning, 120-140 kg N, 35-40 kg P og 150-170 kg K pr. ha. Der harvedes 2 gange (skrågang) med harve med tandafstand som til efterårskultivering, og for at skåne rugen kørtes langsomt.

Tabel 1. Udbytte af knolde og tørstof.

Forsøgsled	hkg knolde			hkg tørstof			pct. tørstof		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Tylstrup 1977	401	400	391	104	104	100	26.0	26.1	25.6
1978	527	554	535	136	136	131	25.8	24.5	24.5
1979	510	495	486	136	129	124	26.6	26.0	25.6
1980	558	542	602	141	138	145	25.3	25.4	24.1
Lundgård 1979	404	428	429	108	114	113	26.6	26.6	26.3
1980	408	394	396	109	107	106	26.8	27.1	26.7
Gns.	468	469	473	122	121	120	26.1	25.9	25.3
Fht.	100	100	101	100	99	98			
LSD	6			5			0.6		

Kartoflerne blev lagt med maskine i første halvdel af april. Efter lægningen blev der kammet op med hyppelov, en flad afrundet kam. Derefter ingen bearbejdning af jorden før optagning.

Ved fremspiring af kartoflerne eller få dage senere blev sprøjtet med 0,7 kg Sencor i 300 l vædske pr. ha.

I forsøgsled 2 nedsprøjtedes rugen før kartoflernes fremspiring, rugen var ca. 20 cm høj. Nedsprøjtning i forsøgsled 3 blev foretaget, når 50–70 pct. af kartoffelplanterne var fremspirede, rugen 30–40 cm høj. Ved sprøjtning af rugen anvendtes 4 l Grammoxone i 400 l vædske pr. ha.

Der blev foretaget beskyttelsessprøjtninger mod kartoffelskimmel. Kartoflerne blev taget op i 1. uge af oktober.

Iagttagelser

Efter forårsharvning, lægning og hypning var bestanden af rug udtyndet, men alligevel var der så meget af rugen tilbage (ca. 20 pct. af normal bestand), at det skønnedes at være nok til at modvirke sandflugt. Der var ikke i forsøgene direkte skade af sandflugt, heller ikke i forsøgsleddet

uden rug. Virkningen af nedsprøjtning af rug var god.

Den visne rug, der stod tilbage, dækkedes efterhånden af kartoffeltoppene, og der var ikke gener af den ved optagningen.

Udbytteresultater

I tabel 1 er anført udbyttetotal for hvert år og gennemsnit af forsøgene.

Der var praktisk taget ingen forskel i udbytte mellem de 3 forsøgsled. Tørstofprocenten var lidt lavere i forsøgsled 3 end i 1 og 2, hvilket måske kan skyldes, at udviklingen i dette forsøgsled var forsinket nogle dage på grund af sprøjtning med Grammoxone, efter at 50–70 pct. af kartoflerne var fremspirede.

Ukrudts- og kvalitetsbedømmelse

Mængden af frøukrudt blev bedømt, men der var ingen af forsøgsleddene ukrudt af betydning. Ligeledes blev knoldprøver fra forsøgene undersøgt for angreb af skimmel, skurv og rodfiletsvamp, men der var kun helt ubetydelige angreb og ingen forskel på forsøgsleddene.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1981 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition. ISSN 0105-6514

Trykt i 7.000 eksemplarer.